

HELENA SZMUNESS

ur. 1948; Kemerowo, Rosja

Miejsce i czas wydarzeń	Lublin, PRL
Słowa kluczowe	projekt "Archiwum Historii Mówionej - opracowanie i udostępnienie online najcenniejszych zasobów", Marzec 1968, emigracja, dokument podróży

Dokument podróży

Ja się po prostu zgodziłam, że z nimi wyjadę. I oni złożyli te dokumenty. Te dokumenty się składało w jakimś biurze paszportowym przy Milicji Obywatelskiej. W pewnym momencie ja musiałam przyjechać do Lublina, żeby podpisać zrzeczenie się polskiego obywatelstwa. Ja jestem jedyna osoba, którą znam, która takiego cyrografu nie podpisała. Milicjant, który miał ze mną do czynienia, był jakoś tak wyraźnie zażenowany całą sytuacją i prawdopodobnie nie pochwalał tego, co się dzieje, bo on tak po namyśle, po takim milczeniu, które trwało i trwało i trwało i on patrzył w okno... on się w pewnym momencie od tego okna odwrócił i powiedział: „Pani nie musi niczego podpisywać.” Bo ja powiedziałam, że ja podpiszę, ale pod warunkiem, że ja dopiszę jeszcze zdanie, że ja się zrzekam mojego obywatelstwa w określonej sytuacji politycznej mojego kraju i jestem gotowa do niego powrócić, kiedy się sytuacja zmieni. Ja jakieś takie miałam właśnie, że ja coś takiego zrobię. I on powiedział, że nie muszę. I ja tego nie podpisałam. Ale ja nie słyszałam od nikogo, komu by się udało nie podpisać. Trzeba było podpisać i dostawało się wówczas taki dokument, który się nazywał dokument podróży, gdzie było zdjęcie i było napisane imię, nazwisko, data urodzenia i było napisane, że okaziciel tego dokumentu nie jest obywatelem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Nie wiadomo było jakim jest obywatelem, tylko było, że właśnie nie jest obywatelem. I to był ten nasz dokument podróży, na którym wszyscyśmy wyjeżdżali.

Data i miejsce nagrania	2013-05-20, Londyn
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Redakcja	Aleksandra Bańkowska
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"